

SPOTKANIA Z ZABYTKAMI

miesięcznik popularnonaukowy
TOWARZYSTWA OPIEKI NAD ZABYTKAMI

zrealizowano w ramach Programu Operacyjnego Promocja Czytelnictwa ogłoszonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

3 (265) XXXIII Warszawa 2009

ADRES REDAKCJI:

00-460 Warszawa, ul. Agrykoli 1
tel./fax 0-22 622-46-63

e-mail: spotkania@zabytki-tonz.pl

<http://www.spotkania.pl>

REDAKCJA:

Wojciech Przybyszewski
redaktor naczelny

Lidia Bruszcwska
zastępca redaktora naczelnego

Ewa A. Kamińska
sekretarz redakcji

Jarosław Komorowski

Piotr Berezowski
opracowanie graficzne

WSPÓŁPRACOWNICY:

Stanisław Grzelachowski,
Robert M. Kunkeł,
Monika Nowakowska,
Janusz Sujceki,
Tomasz Urzykowski, Hanna Widacka,
Wanda Załęska

RADA REDAKCYJNA:

dr hab. Dorota Folga-Januszewska
dr hab. arch. Danuta Kłosek-Kozłowska
prof. dr hab. Marek Kwiatkowski
prof. dr hab. Małgorzata Omilanowska
prof. dr hab. Jacek Purchla
prof. dr hab. Andrzej Rottermund
prof. dr hab. Bogumiła Rouba
dr Tadeusz Rudkowski (przewodniczący)
prof. dr hab. Anna Sieradzka
mgr Ewa Siurawska
mgr Andrzej Softan
dr hab. inż. Bogusław Szymgin
prof. dr hab. Andrzej Tomaszewski

Wydawca:

Oficyna Wydawnicza
Towarzystwa Opieki nad Zabytkami

dyrektor: Ewa Siurawska

00-459 Warszawa, ul. Myśliwiecka 1A,
tel. 0-22 629-62-26, tel./fax 0-22 622-46-74
www.zabytki-tonz.pl

Druk:

CENTRUM OBSŁUGI
KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW

02-903 Warszawa, ul. Powsińska 69/71
tel. 0-22 694-67-52, fax 0-22 694-62-06
www.cokprm.gov.pl

Zwracamy się z gorącym apelem o pomoc w wydawaniu naszego miesięcznika!
W tym roku znaleźliśmy się w szczególnie trudnej sytuacji finansowej
i bez dodatkowego wsparcia pismo może się nie utrzymać!

Odpisy kwot w wysokości 1% z podatków na rzecz instytucji pożytku publicznego,
jaką jest wydawca „Spotkań z Zabytkami”, można dokonywać wpisując
w odpowiednim polu formularza zeznania podatkowego:
TOWARZYSTWO OPIEKI NAD ZABYTKAMI – ZARZĄD GŁÓWNY,
KRS 0000131582 i obliczoną kwotą 1%.

Liczy się każda złotówka!

OD REDAKCJI

Przed miesiącem postawiliśmy w tym miejscu pytanie: czy można powiedzieć coś nowego na temat wielokrotnie badanego i tak dobrze znanego zabytku, jakim są Drzwi Gnieźnieńskie? Teraz czas na odpowiedź. Można ją znaleźć, czytając artykuł *Kwatery Drzwi Gnieźnieńskich. Próba nowej interpretacji*, napisany przez historyka sztuki i konserwatora zabytków w Diecezji Elbląskiej ks. Grzegorza Wąsowskiego (ss. 5-8). Drugi z artykułów – *Opinogóra Krasińskich*, autorstwa historyka sztuki i konserwatora zabytków Artura K. F. Wołosza (ss. 9-14) – to z kolei jeszcze jeden głos w dyskusji o polskim muzealnictwie. Jaka była owa tytułowa Opinogóra Krasińskich? Jaka jest, i jaka mogłaby być obecna Opinogóra muzealna? Czy wybudowanie po stu latach – na podstawie zamówionego przez hrabiego Adama Krasińskiego, ordynata Ordynacji Krasińskich, lecz niezrealizowanego projektu dworu – budynku przeznaczanego na sale ekspozycyjne, pracownie i pomieszczenia pomocnicze dla borykającego się z trudnościami lokalowymi muzeum jest pomysłem szczęśliwym, i czy efekt tego przedsięwzięcia jest w pełni zadowalający? To tylko niektóre z przewijających się w tym artykule pytań.

Z muzeami wiąże się jeszcze kilka innych tekstów w tym numerze. Zatrzymajmy się jednak na chwilę przy omówieniu wyczekiwanej od lat książki Katarzyny Chrudzimskiej-Uhery, poświęconej życiu i twórczości Jana Szczepkowskiego, jednego z najwybitniejszych polskich rzeźbiarzy (*Monografia Jana Szczepkowskiego*, s. 40). Publikacja ukazała się w ubiegłym roku nakładem Urzędu Miejskiego w Milanówku, przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Było to możliwe przede wszystkim dzięki przemyślanej i konsekwentnie prowadzonej przez burmistrza Milanówka, Jerzego Wysockiego, i jego współpracowników kampanii na rzecz ratowania mieszczącej się w tym mieście zabytkowej willi „Waleria”, w której Szczepkowski spędził blisko pół wieku, i w której pozostawił wiele swoich prac oraz dokumentów. W 2007 r. willa zakupiona została przez miasto w celu zachowania w niej dorobku artysty, a w przyszłości utworzenia muzeum Jana Szczepkowskiego i związanego z nim centrum kultury. W marcu 2008 r. na Zamku Królewskim w Warszawie uczestnicy kolejnego spotkania w ramach „piątków konserwatorskich” (zob. „Spotkania z Zabytkami”, nr 3, 2008, s. 2) otrzymali materiały informacyjne na temat planowanych placówek, w tym – wykaz obiektów muzealnych przekazanych miastu przez rodzinę artysty. Pod koniec roku ukazała się wspomniana monografia (dystrybuowana nieodpłatnie trafiła do instytucji kultury oraz osób bezpośrednio zainteresowanych twórczością Jana Szczepkowskiego). W dyskusji podczas promocji tego wydawnictwa najdobitniej zabrzmiał apel o podjęcie prac konserwatorskich mających na celu uratowanie bezcennej drewnianej rzeźby prof. Jana Szczepkowskiego, słynnej „Kapliczki Bożego Narodzenia”, która otrzymała Grand Prix na Międzynarodowej Wystawie Sztuki Dekoracyjnej i Przemysłu Artystycznego w 1925 r. w Paryżu. Po paryskiej wystawie kapliczka zakupiona została przez francuski rząd, ale nie umieszczono jej, jak oczekiwano tego strona polska, w stałej ekspozycji Muzeum Sztuki Dekoracyjnej w Luwrze, lecz odesłano do polskiego kościoła św. Stanisława w Dourges, małej miejscowości górniczej na północy Francji. Tam przez wiele lat pozbawiona opieki konserwatorskiej uległa dużemu zniszczeniu. Na ratunek rzeźbie już niedługo ruszy trzyosobowy zespół fachowców pod kierunkiem dr. Janusza Smazy, który na zlecenie Zarządu Głównego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, podejmie się tego niezwykle trudnego zadania.

Wojciech Przybyszewski

Redakcja zastrzega sobie prawo wprowadzania zmian i skrótów w materiałach przeznaczonych do publikacji oraz publikowania wybranych artykułów w wersji elektronicznej. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Nakład: 6000 egz.